

O'ZBEKISTONNING ENG YANGI TARIXI FANINI O'QITISHNING ZARURATI

Bahronov Behruz Bo'ri o'g'li

Andijon davlat pedagogika instituti mustaqil tadqiqotchisi

El. pochta: bahronovbehruzboriyevich108@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18384731>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-yanvar 2026 yil

Ma'qullandi: 24-yanvar 2026 yil

Nashr qilindi: 27-yanvar 2026 yil

KEYWORDS

O'zbekistonning eng yangi tarixi, tarix ta'limi, mustaqillik davri, milliy ong, o'qitish strategiyalari, zamonaviy metodlar

ABSTRACT

Maqolada O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishning dolzarbligi, uning ta'lim-tarbiyaviy ahamiyati hamda zamonaviy o'qitish strategiyalari tahlil qilinadi. Mustaqillik davrida yuz bergan siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy va ma'naviy jarayonlarni o'rganish yosh avlodda tarixiy ong, milliy g'urur va fuqarolik mas'uliyatini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qilishi asoslab beriladi. Shuningdek, fanini samarali o'qitishda interfaol metodlar, manbalar bilan ishlash va raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi

Bugungi globallashuv sharoitida yosh avlodni milliy o'zlikni anglagan, mustaqil fikrlaydigan va Vatan taqdiriga befarq bo'lmagan shaxs sifatida tarbiyalash dolzarb vazifalardan biridir. Bu jarayonda O'zbekistonning eng yangi tarixi fanining o'rni beqiyosdir. Ushbu fan mustaqillikdan keyingi siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy islohotlarni o'rganish orqali talaba va o'quvchilarda tarixiy tafakkur va zamonaviy dunyoqarashni shakllantirishga xizmat qiladi.

O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish bir necha muhim omillar bilan izohlanadi. Avvalo, bu fan mustaqillik yillarida mamlakatimizda amalga oshirilgan tub islohotlar, davlat boshqaruvi tizimidagi o'zgarishlar, fuqarolik jamiyatining shakllanish jarayonlarini chuqur anglash imkonini beradi.

Ikkinchidan, ushbu fan yoshlarning milliy ongini, vatanparvarlik tuyg'usini va tarixiy xotirasini mustahkamlashga xizmat qiladi. Tarixiy haqiqatni xolis va ilmiy asosda o'rganish orqali o'quvchilarda tanqidiy fikrlash va mustaqil xulosa chiqarish ko'nikmalari rivojlanadi. Shuningdek, O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish yoshlarni zamonaviy siyosiy jarayonlarga to'g'ri baho berishga, mamlakat taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlarini anglashga yordam beradi.

O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini samarali o'qitish uchun zamonaviy pedagogik strategiyalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Avvalo, interfaol ta'lim metodlari – munozara, bahs, loyiha asosida o'qitish va keys-stadi usullari dars jarayonining samaradorligini oshiradi.

Tarixiy hujjatlar, rasmiy nutqlar, statistik ma’lumotlar va arxiv manbalari bilan ishlash o’quvchilarning manbalarni tahlil qilish ko’nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa tarixiy voqea va jarayonlarni chuqurroq tushunishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar va multimedia vositalaridan foydalanish ham muhim strategiya hisoblanadi. Elektron darsliklar, videomateriallar, virtual taqdimotlar va onlayn platformalar darslarni yanada qiziqarli va tushunarli qiladi.

Bundan tashqari, fanlararo integratsiya — huquqshunoslik, siyosatshunoslik, iqtisodiyot fanlari bilan bog’liq holda o’qitish o’quvchilarda kompleks bilimlarni shakllantiradi.

Jadval -1. O‘zbekistonning eng yangi tarixi fanini o‘qitishda qo‘llaniladigan asosiy strategiyalar

Strategiya	Mazmuni	Kutilayotgan natija
Interfaol ta’lim metodlari	Munozara, bahs, aqliy hujum, keys-stadi usullaridan foydalanish	O’quvchilarda tanqidiy va mustaqil fikrlash rivojlanadi
Manbalar bilan ishlash	Rasmiy hujjatlar, tarixiy nutqlar, statistik ma’lumotlar tahlili	Tarixiy voqealarni xolis baholash ko’nikmasi shakllanadi
Loyiha asosida o’qitish	Mustaqillik davri mavzularida individual va guruh loyihalari	Tadqiqotchilik va ijodiy faoliyat rivojlanadi
Raqamli texnologiyalar	Video darslar, elektron taqdimotlar, onlayn platformalar	Darslar samaradorligi va qiziqarliligi oshadi
Fanlararo integratsiya	Tarixni huquq, siyosatshunoslik va iqtisodiyot bilan bog’lash	Kompleks va tizimli bilim shakllanadi

Jadval -2. O‘zbekistonning eng yangi tarixi fanidan namunaviy dars rejasi

MAVZU:	O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING MUSTAQILLIKKA ERISHISHI		
Akademik litsey	1-bosqich		
Dars davomiyligi:	80 daqiqa		
Bosqich	O’qituvchi faoliyati	O’quvchi faoliyati	Metod
Kirish	Mavzu va maqsadni tushuntiradi	Oldingi bilimlarni esga oladi	Savol-javob
Asosiy qism	Tarixiy hujjatlar bilan tanishtiradi	Manbalarni tahlil qiladi	Manbalar bilan ishlash
Guruh ishi	Topshiriqlar beradi	Munozara va taqdimot qiladi	Loyiha, bahs
Mustahkamlash	Xulosa chiqaradi	Fikr bildiradi	Aqliy hujum
Yakun	Baholaydi, uygaz beradi	Xulosa yozadi	Refleksiya

Jadval -3. O'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini baholash mezonlari

Ko'rsatkichlar	Yuqori daraja	O'rta daraja	Boshlang'ich daraja
Nazariy bilim	Mavzuni to'liq va aniq tushuntira oladi	Asosiy tushunchalarni biladi	Bilimi yetarli emas
Tahliliy fikrlash	Sabab-oqibatlarni mustaqil tahlil qiladi	Qisman tahlil qiladi	Tahlil qila olmaydi
Manba bilan ishlash	Manbalarni solishtirib xulosa chiqaradi	Manbani tushunadi	Manba bilan ishlashda qiynaladi
Faollik	Darsda faol ishtirok etadi	Qisman ishtirok etadi	Passiv
Nutq madaniyati	Fikrini ravon va asosli bayon qiladi	Fikrini qisqa bayon qiladi	Nutqi sust

Shunday qilib, maqolada taqdim etilgan jadval ko'rinishidagi materiallar O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Jadvallarda keltirilgan namunaviy materiallar maqolada bayon etilgan nazariy fikrlarning amaliy ifodasini aks ettiradi.

➤ Birinchi jadvalda O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda qo'llaniladigan asosiy strategiyalar, ularning mazmuni va kutilayotgan natijalari tizimli ravishda yoritilgan. Ushbu jadval o'qituvchilarga dars jarayonida samarali pedagogik yondashuvlarni tanlashda metodik yordam beradi.

➤ Ikkinchi jadvalda fan bo'yicha namunaviy dars rejasi keltirilgan bo'lib, unda darsning asosiy bosqichlari, o'qituvchi va o'quvchi faoliyati hamda qo'llaniladigan metodlar ko'rsatilgan. Mazkur ilova zamonaviy darsni tashkil etish va interfaol metodlardan foydalanish imkoniyatlarini namoyish etadi.

➤ Uchinchi jadvalda esa o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini baholash mezonlarini o'z ichiga oladi. Ushbu mezonlar tarix fanini o'qitishda baholashning shaffofligi va xolisligini ta'minlashga, shuningdek, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va tahliliy faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, jadvallarda berilgan materiallar O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish jarayonini takomillashtirishga, ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga qaratilgan amaliy ahamiyatga ega. Shu tariqa, O'zbekistonning eng yangi tarixi fani nafaqat bilim berish, balki tarbiyaviy vazifani ham bajaradi. Ushbu fan orqali yoshlar mustaqillikning qadr-qimmatini, tinchlik va barqarorlikning ahamiyatini chuqur anglaydi. Natijada ularda faol fuqarolik pozitsiyasi, jamiyat oldidagi mas'uliyat hissi shakllanadi.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ushbu fanning mazmunan boyligi va tarbiyaviy ahamiyati uni o'qitishda samarali strategiyalarni qo'llashni talab etadi. Zamonaviy metodlar va texnologiyalardan foydalanish orqali tarix ta'limining sifati oshadi hamda yosh avlodda tarixiy ong, milliy g'urur va mustahkam fuqarolik pozitsiyasi shakllanadi.

Adabiyotlar:

1. Asqarov, D. Innovatsion yondashuvlar yordamida tarix fani ta'limini yaxshilash. O'zbekiston pedagogika ilmiy-tadqiqot markazi, 3(2), 45-50, 2022.
2. Jumaeva, L. Ota-onalar va ta'lim jarayonidagi jamoatchilikning roli. Ta'lim va jamiyat, 4(6), 78-85, 2023.
3. Matyaqubov X.H. O'zbekistonning eng yangi tarixi. O'quv qo'lanma. Nizomiy nomidagi toshkent davlat pedagogika universiteti, 2021.
4. Сафаров, Б. (2025). Общая концепция и значение методики преподавания истории в общеобразовательных школах. Общество и инновации, 6(2), 93–99. <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol6-iss2-pp93-99>
5. Юсупова Н. О. Значение использования педагогических технологий в преподавании истории//овременные проблемы интеллектуальных систем. Республиканская научно-практическая конференция. Джизак, 18-19 апреля 2025 г. С.81-84

